

Information från Sjöbergen Norra odlarförening

Foto: [Daniil Komov](#) från [Unsplash](#)

INFORMATION KRING ÅTGÄRDSPLAN FÖR SJÖBERGENS ODLAROMRÅDE

Hej medlemmar!

Vi har tidigare berättat om de prover på föroreningshalt som gjorts på området jord (2019), och informerade er i somras om att det utifrån det pågick en åtgärdsutredning av företaget Sweco på Fastighetskontorets uppdrag. Vi har från styrelsen efterfrågat information om resultatet under hösten, och fick till slut ta del av rapporten den 29/11. Vi fick sedan ett bra möte och mer information från representanter från Fastighetskontoret och Miljöförvaltningen måndagen före jul, 20/12.

Här är en **sammanfattning** om vad vi vet i nuläget:

Swecos åtgärdsutredning och åtgärdsplan, från 28/9 2021, baserar sig på den markundersökning och provtagning som gjordes under 2019, och på den hälsoriskbedömning som då gjordes utifrån de resultaten. Kortfattat är det halter av framför allt bly och PAH (kolväten) som överstiger riktvärden från Naturvårdsverket, och som kan, på lång sikt, innebära hälsorisker. Åtgärdsplanen och förvaltningarnas första plan utifrån den kan sammanfattas så här:

Utökad provtagning behöver göras på hela området som ett första steg. Vissa delar av området behöver preliminärt inte åtgärdas (östra delen), men provtagning behövs för att definiera och säkerställa vilka delar som behöver åtgärdas.

Även mer provtagning i djupled behövs för att hitta ställen med mycket föroreningar. Där kommer föreningens erfarenheter att bli viktiga.

Provtagning kommer troligen att ske under höst/vinter kommande säsong.

Utifrån de resultaten kommer en **ny åtgärdsplan** att göras som specificerar var och hur åtgärder behöver vidtas.

Sweco har lämnat **fyra förslag på åtgärder**, men rekommenderar att yttjord schaktas bort ner till 0,3 meter och ersätts med ny jord. Vissa platser kanske behöver en djupare grävning. Den åtgärden är också den som Miljöförvaltningen och Fastighetskontoret prioriterar i dagsläget.

En så här radikal åtgärd är det som bedöms vara nödvändig för att få en långsiktig lösning som garanterar giffri jord och möjliggör odling lång tid framöver, och som inte innebär några restriktioner.

Det kan ske på olika sätt – allt på en gång, eller uppdelat på mindre ytor och över längre tid.

Vid mötet med Fastighetskontoret och Miljöförvaltningen talade vi om en lösning där det i så fall görs över kanske två säsonger, så skonsamt som möjligt, så att områdets karaktär och själ bevaras, och med hänsyn till fruktträd, Birgers Backe, gemensamma ytor med mera. Värdet av detta var alla eniga om. Att inte dra ut på det över för många säsonger är önskvärt för att så snart som möjligt få återgå till det normala, men att göra hela området på en säsong är inte görbart.

Hur detta ska göras, om och när beslut tagits, behöver planeras väl. Tyvärr kommer det troligen innebära att vi helt behöver rensa lotter på de områden som ska åtgärdas. Eventuellt kan vissa ytor som vi inte använder för odling göras i ordning med geoduk och pallkragar för att kunna sätta ner perenner och bärbuskar under den säsong som ens lott åtgärdas, andra lösningar kan finnas. Allt detta blir i ett senare steg efter mycket planering och diskuterande, både inom föreningen och med förvaltningarna.

Det här blir förstås en genomgripande och arbetssam process för oss alla, både som förening och som enskilda odlare. Viktigt är att vi tar till oss att det är för att vi ska få giffri jord och ett område utan hälsorisker, och att kunna möjliggöra odling i Sjöbergen under lång tid framåt. En ekonomisk satsning på området indikerar också en vilja till ett långsiktigt bevarande, och det verkar det finnas en bred enighet om. Det är också positivt!

Men visst kommer en sådan här åtgärd innebära mycket arbete, och vi kommer att få hjälpas åt på alla vis att göra det så smidigt och skonsamt som möjligt. Alla kommer inte att själva orka med arbetet med att gräva upp och flytta

perenner och buskar, det har vi kommunicerat, och det måste vi hitta lösningar på. Att det för många av oss är väldigt sorgligt att få gräva upp och göra om planteringar som man arbetat och levt med i många år har vi också förmedlat. Sjöbergen är ju en så viktig plats på många sätt, som fristad och för vila. Men prioriteringen är att det ska bli riskfritt att odla och vistas där för oss och framtida odlare, och det är också en rimlig prioritering - när det nu är som det är. Förstås hade vi alla önskat att det inte var den föroreningsituation som finns!

Viktigt att berätta är att inget är bestämt, utöver en utökad provtagning och en efterföljande ny åtgärdsplan. Men ovanstående är det som indikerats av Swecos rapport och efter mötet i Sjöbergen, och vi vill att ni ska vara informerade om det.

Det här kommer att bli en lång process - om provtagning görs nästa höst/vinter ska den därefter analyseras, ny åtgärdsplan ska tas fram, resurser ska fördelas, det ska upphandlas och så vidare. Troligen kommer vi inte att veta så mycket mer på ett tag. Det som är positivt är att vi nu har ett bra samtalsklimat med Fastighetskontoret och Miljöförvaltningen, vi tror verkligen att vi kommer att bli involverade och lyssnade på! Ett uttalat mål från dem är att planering och åtgärder ska ske i dialog mellan inblandade parter och genomföras så bra som möjligt.

Tillsvidare kan vi odla minst en säsong till på samma sätt som tidigare.

Rekommendationerna för odling är inte annorlunda än tidigare - riskerna är i ett mycket långsiktigt perspektiv, och inte akuta. Vi kan fortsätta att odla som förut, men vi ska tänka på att skölja av jorden väl från det vi äter, och inte få i oss den. Pallkragar med påfylld jord ger extra säkerhet - det vill säga att komma upp från marken. Att ha handskar och inte damma runt för mycket kan man tänka på men ingen omedelbar rekommendation. Känner man sig orolig kan geoduk under pallkrage med påförd jord ännu mer minimera upptag. Undvik också att djupgräva - viktigt! De föroreningar (kolstybb, glas, porclin mm) som grävs upp läggs på anvisad plats på kompostområdet.

Komposten har, som vi såg i vår egen provtagning förra våren, också förhöjda värden och ska inte återföras till området. Där är alltså samma restriktioner som vi gått ut med tidigare. Vi ska få hjälp att köra till deponi när den behöver tömmas, och vi ska fortsätta att lägga ogräs med mera där.

Den tidigare rapporten från Sweco från 2019 (markundersökning, riskbedömning) ligger på hemsidan, och vi kommer också att lägga det nya åtgärdsförslaget där. Viktigt att komma ihåg alltså att det bara är ett underlag. Vi kommer förstås att behöva prata mycket inom föreningen och under processen samla ihop frågor och synpunkter från er alla medlemmar.

Mejla gärna tankar och frågor till oss i styrelsen på mejladress: sjobergennorra@outlook.com

Nu får vi djupandas lite, och sedan se fram emot våren!

Hälsningar,

Tatiana Bjarne för styrelsen Sjöbergen Norra odlarförening